

УДК 001.7:335.07:321

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v045.2023.7>**С. В. Радченко**ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-6208-9963>аспірант кафедри філософських і політичних наук
Черкаського державного технологічного університету

РОЛЬ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ДІЇ В ФОРМУВАННІ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Постановка проблеми та її актуальність. Сучасний світ стикається зі складними викликами та загрозами для гуманітарної безпеки суспільств. Гуманітарна безпека охоплює багато аспектів, включно з правами людини, соціальною стабільністю та культурним розмаїттям. У цьому контексті роль соціально-політичної діяльності у формуванні гуманітарної безпеки є особливо важливою.

Проблема полягає в тому, що сучасне світове суспільство стикається з низкою викликів, які можуть серйозно підірвати гуманітарну безпеку. Глобальні конфлікти, економічна нерівність, політична нестабільність, тероризм та екологічні проблеми становлять загрозу правам людини, соціальній справедливості та міжнародному співробітництву. В цій ситуації роль соціально-політичних дій стає вирішальною для забезпечення людини.

Актуальність цього питання полягає в тому, що загрози безпеці людини зростають і змінюються з плином часу. Міжнародній спільноті необхідно зрозуміти, як соціально-політична діяльність може бути використана як інструмент для запобігання конфліктам, захисту прав людини, сприяння сталому розвитку та зміцнення міжнародного співробітництва. Аналіз і розуміння ролі соціально-політичної діяльності в контексті безпеки людини є важливим для розроблення ефективних стратегій і політичних рішень, спрямованих на забезпечення стабільності та процвітання як на рівні деяких країн, так і на міжнародному рівні. Тому ця робота, присвячена теоретичному аналізу ролі соціально-політичної дії у формуванні гуманітарної безпеки, є актуальною і важливою для науковців, політиків та широкої громадськості, які прагнуть зрозуміти і вплинути на подолання глобальних викликів та забезпечення стабільного і безпечного майбутнього.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В статті було досліджено низку робіт національних та міжнародних науковців, котрі спеціалізуються на темах соціально-політичних дій та гуманітарній безпеці суспільства. Було проаналізовано наукові праці В. Гурковського, С. Соловйова, О. Панфілова, В. Котигренко, М. Панчук, В. Фурашева, І. Солончук, В. Пилипчук, І. Дороніна, Н. Коваль, М. Пухтинського, С. Майстро, О. Довгань, В. Яценко, Г. Луцишин, І. Дороніна, О. Корнієвського, І. Каріх,

О. Кіреєвої, Т. Хміль, Г. Голубчика, О. Лемак, І. Розпутенко, І. Москаленко, В. Співак. Однак дослідження цих авторів, присвячені соціально-політичній поведінці та гуманітарній безпеці, недостатньо висвітлюють вплив соціально-політичної поведінки на гуманітарну безпеку на різних рівнях суспільства. Тому це дослідження має на меті вивчити це питання, використовуючи аналітичні та теоретичні методи дослідження.

Мета дослідження полягає в розгляді взаємозв'язку між безпекою людини та соціально-політичною сферою, проведенні детального теоретичного аналізу ролі соціально-політичних дій у формуванні гуманітарної безпеки на національному та міжнародному рівнях, включаючи аналіз ключових концепцій та компонентів гуманітарної безпеки, а також вивчення впливу геополітичних чинників та соціально-політичних процесів на соціальну стабільність, права людини та інші аспекти гуманітарної безпеки.

Дослідження спрямоване на аналізування прикладів успішних і невдалих соціально-політичних заходів забезпечення гуманітарної безпеки, а також надання рекомендацій для зміцнення гуманітарної безпеки через ефективні соціально-політичні дії.

Конкретними завданнями дослідження є: визначення теоретичних засад безпеки людини, тобто з'ясування сутності поняття «безпека людини» та визначення її основних складників; аналіз ролі соціально-політичної дії, тобто політичних процесів, участі громадян, правових структур, безпеки людини та механізмів впливу, а також інших чинників, що впливають на них; виявлення взаємозв'язків та впливів, тобто дослідження того, як соціально-політична дія впливає на різні аспекти безпеки людини, включно з захистом прав людини.

Головна мета дослідження полягає в визначенні теоретичних засад безпеки людини, включаючи сутність поняття «безпека людини» та основні компоненти.

Виклад основного матеріалу. Тривалий час у державному управлінні стверджувалося, що єдиної моделі взаємодії органів державної влади немає, оскільки неможливо використовувати сталий підхід в умовах суспільних змін. Під час становлення цивільного суспільства дуже важливо, щоб воно

набуло цих характеристик, функціонувало стабільно та користувалося підтримкою суспільства.

Водночас цивільне суспільство може сприяти здійсненню ефективних управлінських заходів із забезпечення державної безпеки в гуманітарній сфері. Функціонування суспільно-політичної системи держави в умовах збройної агресії та часткової окупації території України робить державну безпеку, особливо в гуманітарній сфері, реальністю. Це стосується і можливості функціонування певних організацій, які системно функціонують за підтримки політичних та фінансових груп, пов'язаних із державою-агресором.

Важливими гуманітарними питаннями, що впливають на безпеку держави, є функціонування суверенних держав, державна ідеологія та передбачувана демографічна політика. Одним із головних завдань державної гуманітарної політики сьогодні є формування національної ідентичності та реалізація її традиційних форм у сучасному контексті. Це насамперед стосується гуманітарного складника національної безпеки.

Сьогодні більшість досліджень присвячено питанню взаємодії органів державної та місцевої влади з інститутами громадянського суспільства. Однак публічне управління не розглядається як комплексний механізм взаємодії органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства у сфері національних інтересів. Виявлення сутності цієї проблеми, дослідження її механізмів та визначення напрямів удосконалення взаємодії органів державної влади у сфері розвитку цивільного суспільства є одним із найактуальніших завдань, що сприяє реалізації державної гуманітарної політики в контексті забезпечення національної безпеки України.

Аналіз сучасних досліджень свідчить про брак системних досліджень вітчизняних авторів з питань гуманітарної політики держави у сфері розвитку громадянського суспільства в контексті національної безпеки в Україні, і як наслідок, на сучасному етапі комплексні механізми взаємодії органів державної влади та інститутів цивільного суспільства не впроваджені та є неефективними. Можна сказати, що створена неефективна адміністративна система.

Завдання забезпечення безпеки суспільства і держави є комплексним і потребує багатьох заходів у гуманітарній сфері. Тому всі питання, пов'язані з принципом громадської безпеки, потребують перегляду. У цьому контексті для оптимізації державної безпеки необхідно виявити і класифікувати інтереси елітарного класу, визначити політичні, економічні та інші структури, які вони формують і використовують для їх ефективної реалізації, виявити механізми і прийоми прямого і прихованого лобювання, необхідні в державних установах і адміністративних органах [1, с. 22].

Національні інтереси перебувають у центрі уваги як в Україні, так і за її межами, адже саме з цієї категорії варто починати розгляд безпеки в державі та формування системи її забезпечення.

В. Гурковський та С. Соловійов зазначили, що державна безпека — це захищеність державою життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз у ключових сферах життєдіяльності — політичній, економічній, воєнній, екологічній, інформаційній та гуманітарній. Під життєво важливими інтересами розуміють сукупність потреб, задоволення яких забезпечує існування та можливості прогресивного розвитку особи, суспільства і держави [2].

Питання про фундаментальні інтереси потребує аналізу взаємозв'язку інтересів у різних сферах життя, тобто їхньої пріоритетності стосовно один одного. Не менш важливим є той аспект проблеми, в якому є суттєві відмінності і навіть суперечності між інтересами особистості, суспільства і держави. Посилення законів, які ставлять особистісні інтереси вище за інтереси суспільства і держави, хоча й відображають демократичну спрямованість розвитку України, але часто суперечать потребам змін у різних сферах життєдіяльності.

Водночас О. Панфілова пише, що світові конвенції вказують на те, що індивідуальні інтереси можуть бути забезпечені лише суспільними та державними інтересами. Головним питанням у цьому контексті є стратегічний напрям розвитку держави та концептуальний підхід до моделі суспільних перетворень [3, с. 78].

Організація, виконання та контроль за реалізацією життєво важливих благ стають можливими, коли індивіди, суспільство або держава діють в одному напрямі або гарантують єдиний напрям інтересів завдяки державним повноваженням. В цьому випадку одним із найважливіших джерел впливу є правове визначення та субординація життєво важливих інтересів, підкріплених економічними та адміністративними інструментами.

Формулювання концепцій і стратегій національної безпеки завжди ґрунтується на найважливіших довгострокових національних і державних інтересах. Національні інтереси визначають мотивацію дій і можуть бути поділені на дві великі категорії: внутрішні та зовнішні інтереси. Внутрішні інтереси — це інтереси, орієнтовані на політичну стабільність, стійкість суспільного розвитку, сприяння розвитку відповідного науково-технічного потенціалу, примноження національного багатства та підвищення добробуту населення [4; с. 91, 310].

Формування системи життєво важливих інтересів є нагальним завданням для системи національної безпеки. Без чіткого розуміння життєво важливих інтересів індивідів неможливо створити блок життєво важливих інтересів суспільства і держави. Розмиті індивідуальні інтереси можуть вступати в конфлікт із державними та

національними інтересами і призводити до внутрішніх загроз національній безпеці.

О. Довган та І. Доронін підкреслюють, що соціальна політика посідає особливе місце в системі внутрішньої політики регіону. Її метою і змістом є державне регулювання всього комплексу соціальних процесів і форм спілкування людей. Цей різновид політики є інтенсивною конкретизацією потреб та інтересів людей у сфері соціальних відносин та умов життя [5, с. 37].

Гуманітарна політика є значно ширшим поняттям, ніж соціальна політика, і охоплює, поряд з конкретними економічними та фінансовими заходами, адміністративні, політичні та правові заходи, міжнародне співробітництво, досягнення високого духовного та інтелектуального рівня особистості, підтримку і розвиток базових загальнолюдських і національних цінностей.

В. Котигоренко та М. Панчук вважають, що поняття гуманітарної політики тісно пов'язане і часто невіддільне від поняття соціальної політики. Різниця полягає в тому, що соціальна політика спрямована насамперед на забезпечення належного рівня матеріального добробуту в суспільстві, тоді як гуманітарна політика — на досягнення високого духовного та інтелектуального рівня особистості, збереження і розвиток базових загальнолюдських і національних цінностей. Водночас вони мають спільні підстави [6, с. 2].

В. Фурашев та І. Солончук визначають соціальну безпеку як складник публічної безпеки, а останню — як певний різновид державної безпеки. Згідно з цим підходом, соціальна безпека передбачає захист індивідів, груп і спільнот від бідності, порушень основних прав людини і соціальних гарантій, злочинності та насильства, наркоманії, алкоголізму, інфекційних хвороб і поширення інших загроз здоров'ю, тобто від чинників руйнування і деградації особливої сфери публічного і приватного життя населення, а саме соціуму. Сюди входить і захист населення [7, ст. 1].

В. Пилипчук та І. Доронін вважають, що політика національної безпеки в гуманітарній сфері в Україні є одним із ключових напрямів діяльності держави і суспільства, що має власну концептуальну основу, нормативно-правове забезпечення та інституційно-управлінські засоби реалізації. Її основна форма базується на традиціях державної гуманітарної політики, яка пройшла складний еволюційний шлях як у загальноцивілізаційному контексті, так і в рамках національних державотворчих процесів [8, с. 46-47].

Н. Коваль та М. Пухтинський стверджують, що фактичні результати змісту та реалізації гуманітарної політики держави не лише суттєво впливають на національну безпеку, але й зачіпають широке коло життєво важливих гуманітарних інтересів, включно з соціальним та екологічним захистом, охороною здоров'я, догляд за дітьми,

освітні можливості, задоволення культурних та інтелектуальних потреб і можливості творчої самореалізації. [9, с. 19].

С. В. Майстро вважає, що реалізація гуманітарної політики — це комплекс дій, пов'язаних зі спроможністю різних державних структур, усіх учасників (особливо вищого керівництва) адаптуватися до умов і викликів, які необхідно розв'язувати в процесі реалізації політики, узгоджувати свої інтереси та вибудовувати партнерські відносини. Водночас велике значення мають інформаційні системи та канали зворотного зв'язку, які дають змогу знати про наслідки нових подій і результати діяльності та на цій основі коригувати роботу з урахуванням організаційних та індивідуальних завдань і цілей [10, с. 6-7].

О. Довгань та В. Яценко стверджують, що в умовах глобалізації та багаторівневої інтеграції оновлення інструментів державного управління та адміністрування, форм реалізації економічної політики має відбуватися на основі принципово нових форм взаємодії, активної трансформації слабких сторін, свідомої мобілізації власного потенціалу для розвитку, залучення інвестицій та інновацій, де це можливо. Зазначається, що для її поширення має бути створена система державних і громадських інституцій [11, с. 17-25].

На думку Г. Луцишиної, цивільне суспільство є одним з ключових чинників розвитку політичної держави та зміцнення держави, особливо у формуванні громадян з національною свідомістю, політичною і національною культурою. Практика показує, що національна політика у сфері гуманітарної безпеки в контексті різних етнічних груп, релігій, розвитку громадянського суспільства в Україні, членів суспільств з нерівним соціальним і культурним походженням може бути інтегрована, а сам процес інтеграції протистоїть національним цінностям та ідеологіям, політичним і національним офіційним лідерам, або тим, що відбуваються між групами однодумців [12, с. 23].

Безпека як стан характеризується ступенем максимальної гармонії між життєво важливими інтересами особистості, суспільства і держави завдяки створенню необхідних умов для оптимального функціонування системи суспільних відносин, що забезпечують задоволення політичних, соціальних та економічних потреб і реалізацію інтересів [13, с. 55]. Це стан системи суспільних відносин, інститутів, державних органів і різних форм власності, що забезпечують захищеність державних і національних інтересів та громадян від реальних і потенційних внутрішніх і зовнішніх загроз і впливів.

Як зазначає І. Доронін, інші вважають, що саме українські організації громадянського суспільства (громадські організації, неурядові організації, неприбуткові організації та інші види організацій громадянського суспільства) створили найважли-

віші елементи структурованого цивільного суспільства України [14, с. 104]. Водночас варто розуміти, що діяльність організацій громадянського суспільства в ЄС та Україні здійснюється у специфічних економічних, соціальних, духовних та політичних сферах, які визначають форми діяльності, характер діяльності та організаційні структури.

Під час своєї роботи в гуманітарній сфері організації громадянського суспільства прагнуть забезпечити свободу слова, свободу віросповідання, автономію та незалежність творчих, наукових та інших об'єднань. Всупереч поширеній думці, що цивільне суспільство не має втручатися в політику, воно впливає на всі політичні рішення влади для забезпечення верховенства права.

О. Корнієвський вважає, що забезпечення безпеки громадян України та всього населення є конституційним обов'язком, покладеним на державу та всі органи влади [15, с. 48]. Однією з причин загострення проблеми гуманітарної безпеки в Україні є серйозна і незворотна трансформація соціально-економічної та політичної системи. Забезпечення гуманітарної безпеки в сучасному світі залежить також від невизначеності глобальних тенденцій, які є джерелом загроз. До таких процесів належать глобалізація, завершення формування міжнародних терористичних мереж, неконтрольована міграція в усьому світі та всі пов'язані з нею явища. Сьогодні на сучасному етапі розвитку держави вважається, що людина, її гідність, непорушні права і свободи є найвищою цінністю. Отже, у цьому контексті ускладнення та зростання загроз для особистості та суспільства створює необхідність поглибленого наукового дослідження природи безпеки в нових умовах. Найбільш близьким до цього поняття є поняття громадського порядку, який, як зазначає І. Каріх, визначається як система суспільних відносин, що забезпечена правовими нормами, нормами моралі та правилами суспільного життя, визначає права та обов'язки учасників цих відносин і встановлює права громадян на життя, недоторканість, честь, гідність та інші права, державну й громадську власність, спокій у громадській сфері та нормальне функціонування підприємств, організацій і державних службовців. Вона спрямована на гарантування підтримання необхідних умов [16; 50].

Необхідно підтримувати розвиток державних структур для координації гуманітарної діяльності у сферах, які держава визначила як стратегічні перспективи свого розвитку як держави. Суб'єкти та об'єкти гуманітарної політики не є типовими для публічної політики. Традиційне розмежування між громадянським суспільством і державою не дає громадянським організаціям поставати домінуючим і єдиним суб'єктом гуманітарної політики. Інституціями, які формують гуманітарний складник державної політики, є органи державної

влади, органи місцевого самоврядування та організації громадянського суспільства. Робота органів публічної влади є однією з головних перешкод на шляху надмірної централізації держави та важливим елементом державного управління [17, с. 4]. В останні роки змінилося і розуміння публічного адміністрування у сфері гуманітарної допомоги. Йдеться вже не лише про певні соціальні групи та індивідів, а про суспільство загалом.

Трансформація гуманітарного сектору має сприяти виконанню конкретних завдань, спрямованих на підвищення ефективності діяльності державних інституцій. Організації громадянського суспільства, як формальні, так і неформальні, відіграють важливу роль у суспільному житті України та беруть активну участь в управлінських процесах. Організації цивільного суспільства зосереджені на вирішенні соціальних проблем, зниженні соціальної напруги, комплексному розподілі ресурсів та допомоги, комунікації з цільовими групами [18, с. 89]. Перед українським суспільством стоїть завдання посилення ролі організацій цивільного суспільства та їхнього впливу на ухвалення рішень та управління державними справами, а отже, на розв'язання проблем у різних сферах суспільного життя. Це потребує низки змін, які створять умови для розвитку організацій цивільного суспільства, залучення людського капіталу та посилення їхнього впливу на політичні, економічні, правові, соціокультурні та управлінські процеси.

Одним із бар'єрів для громадянської активності в українському суспільстві (окрім браку соціального капіталу) є брак інституційного захисту прав. Люди бояться бути активними, бо не відчують, що їхні права захищені. Крім того, економічна та матеріальна незахищеність людей також є перешкодою для активізму. Багато українців мають дуже низькі доходи у порівнянні з європейськими показниками, що змушує їх витратити більшу частину свого часу на те, щоб заробити на життя [19, с. 44–45].

Це відштовхує громадян від участі в діяльності таких організацій. Однак навіть неполітична діяльність може бути корисною, якщо вона здійснюється організаціями, що фінансуються державою. У розвитку українського громадянського суспільства також відбуваються трансформації, які симптоматично відображають зміни, що відбулися за останні роки.

Це дає змогу зробити висновок, що Україні не потрібне активне цивільне суспільство, оскільки її соціокультурна система йде «третім шляхом», який є унікальним і не відповідає ні Заходу, ні Сходу [20, с. 48].

Як зазначає О. Лемак, ідея побудови цивільного суспільства дедалі більше зміщується в бік аргументації, яка доводить його неможливість в умовах вертикального суспільного договору. Сама ідея інституціоналізації громадянського суспільства

поступово втрачає свою привабливість і перетворюється на прикладне розроблення, спрямоване на вимірювання досягнутого рівня громадянськості [21, с. 64]. Однак зупинити цей процес в останні два десятиліття було важко. Суспільство усвідомлює необхідність цього в сучасному суспільстві і прагне своєрідної горизонтальної структури.

Найгірше, що цей процес характеризується суперечностями. Це пов'язано з тим, що уряди, які заохочують розвиток цивільного суспільства, водночас змушені обмежувати його діяльність. Тривалий час держава прискорювала або сповільнювала всі суспільні процеси, дозволяла або забороняла всі громадські ініціативи, що вкрай негативно вплинуло на звичку українців до спонтанної поведінки. Через неодноразові переслідування ініціативи в українських громадян виробилася певна пасивна та обережна стратегія в діалозі з владою, що призвело до браку гнучкості в налагодженні стосунків із владою [22, с. 19].

Висновки. Отже, у роботі було доведено, що соціально-політична поведінка є важливим чинником формування безпеки людини. На основі теоретичного аналізу можна визнати, що гуманітарна безпека впливає на різні аспекти безпеки, такі як права людини, соціальна стабільність і культурне розмаїття.

Гуманітарна безпека є комплексним поняттям, і розв'язання проблем вимагає цілісного підходу. Соціально-політична діяльність важлива не лише для внутрішньої стабільності суспільств, але й для міжнародної безпеки та міжнародного співробітництва. Ефективна соціально-політична діяльність може допомогти запобігти конфліктам, захистити права людини, сприяти соціальній справедливості та зміцнити культурне розмаїття. Це важливо для соціальної згуртованості та сталого розвитку.

Досягнення гуманітарної безпеки на національному рівні вимагає розроблення та впровадження стратегій, які сприяють соціальним і політичним діям, відстоюють права людини та розбудовують міжнародне партнерство і співробітництво. Це дослідження підкреслює важливість спільних зусиль і координації між громадянським суспільством, політичними організаціями, державними установами та широкою громадськістю для гарантування безпеки людини.

Також зазначено, що соціальні та політичні дії є необхідним засобом формування гуманітарної безпеки та сприяння сталому розвитку. Розуміння їхньої ролі та впливу є фундаментальним для розроблення стратегій та політичних інструментів, спрямованих на забезпечення стабільності, миру та процвітання в сучасному світі.

Література

1. Birkhäuser N. Sanctions of the security council against individuals – some human rights problems. *European Society of International Law | Société européenne*

de droit international. 2019. URL: <https://esil-sedi.eu/wp-content/uploads/2018/04/Birkhauser.pdf>. (date of access: 04.01.2024).

2. Gurkovskii V., Solovyov S. Digitizing of strategic communications for an example of implementation of reforms. *Public management*. 2019. Vol. 16, no. 1-2019. P. 47–56. URL: <https://doi.org/10.32689/2617-2224-2019-16-1-47-56> (date of access: 04.01.2024).

3. Панфілова О. Ю. Соціально-гуманітарна сфера України в сучасних дискурсах : монографія / Харків. ін-т фінансів, Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. Харків : ХІФ КНТЕУ, 2019. 280 с.

4. Dovgan O. D., Doronin I. M. Cyber Security legal framework development in Ukraine: problems and perspectives. *Legislation of EU countries: history, shortcomings and prospects for the development*. Frankfurt (Oder) : Baltia Publishing, 2019. P. 37–56.

5. Kotygorenko V. O., Panchuk M. I. Problems of the terminology of legislation regulating ethno-national relations in Ukraine. *Ukrainian Society*. 2020. Vol. 2020, no. 1. P. 9–40. URL: <https://doi.org/10.15407/socium2020.01.009> (date of access: 04.01.2024).

6. Фурашев В. М., Солончук І. В. Інформаційні правовідносини в судочинстві України. *Інформація і право*. 2019. № 3. С. 55–64.

7. Пилипчук В. Г., Доронін І. М. Право національної безпеки та військово-правове право: теоретичні та прикладні засади становлення і розвитку в Україні. *Інформація і право*. 2018. № 2. С. 62–72.

8. Коваль Н. В., Пухтинський М. О. Забезпечення впорядкування допоміжних структур при Президентіві України на законодавчому рівні. *Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. Серія : Державне управління*. 2017. № 4. С. 10–19.

9. Майстро С. В. Теоретико-методологічні засади реалізації державної економічної політики. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 2. С. 149–155.

10. Dovgan O., Yaschenko V. Essence and content of legislation in the defense sector and its implementation: informational and legal research. *INFORMATION AND LAW*. 2019. No. 2(29). P. 17–25. URL: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2019.2\(29\).249373](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2019.2(29).249373) (date of access: 05.01.2024).

11. Каменчук Т. О. «Європейська міграційна криза» як виклик єдності Європейського союзу. *Політичне життя*. 2022. № 1. С. 36–42. URL: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2022.1.4> (дата звернення: 04.01.2024).

12. Лукасевич А. В., Пасічний Р. Я., Лавренчук М. В. Comparison Analysis of Ukrainian and Georgian Society. «Актуальні питання розвитку суспільних наук у ХХІ столітті»: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Львів: НУ ЛП, 2022. С. 55–58. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/pages/5446/zbirnik-vseukrainska-npkn-ntsa-igsn-2022-koriya.pdf#page=55> (дата звернення: 04.01.2024).

13. Доронін І. М. Трансформації національної безпеки в інформаційну епоху: загальна доктрина та її правова складова. *Інформація і право*. 2018. № 1 (24). С. 104–111.

14. Корнієвський О. А.: до 60-річчя від дня народження Бібібліограф. покажч. Київ : НІСД, 2019. 48 с.

15. Каріх І. В. Інституційно-правові засади політики національної безпеки в гуманітарній сфері: дис. ... канд. політ. наук : 21.01.01. Суми, 2019. 218 с.

16. Кірсєва О. Б., Хміль Т. В., Голубчик Г. Д. Пріоритети публічного управління у сфері соціального і гуманітарного розвитку. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2017. Вип. 2. С. 1–14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2017_2_5 (дата звернення: 04.01.2024).

17. Лемак О. В. Роль Конституції держави в усуненні викликів та загроз, які є наслідками процесу глобалізації. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. № 3. Т. 2. С. 89–94.

18. Розпутенко І. В., Москаленко С. О. Пріоритетні напрями розвитку гуманітарної сфери в Україні в контексті політичного процесу. *Державне управління: теорія та практика*. 2012. № 2. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2012_2_8

19. Decentralized Financial Technologies. Report on financial stability, regulatory and governance implications. Financial Stability Board. 2019. June, 6. P. 48. URL: <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P060619.pdf> (date of access: 04.01.2024).

20. Лемак, О. В. Забезпечення національної безпеки як функція держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Право / гол. ред. Ю. М. Бисага*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2016. Т. 2, Вип. 38. – С. 64–67.

21. Співак В. М. (2019). Державна політика збереження здоров'я: світовий досвід і Україна : монографія. Київ : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 536 с.

Анотація

Радченко С. В. Роль соціально-політичної дії в формуванні гуманітарної безпеки: теоретичний аналіз. – Стаття.

В цій статті розглядається взаємозв'язок між безпекою людини та соціально-політичною сферою. Вона містить детальний теоретичний аналіз питання, починаючи з того, що соціально-політичні дії можуть відігравати важливу роль у формуванні безпеки людини як на національному, так і на міжнародному рівнях.

В статті розглянуто ключові теоретичні концепції та компоненти гуманітарної безпеки, включно з питаннями, пов'язаними з правами людини, глобальними викликами, конфліктами та геополітичними чинниками. Цитовані в дослідженні вчені розкривають роль і значення соціально-політичних дій у впровадженні та забезпеченні гуманітарної безпеки. Вони також аналізують вплив соціально-політичних процесів на соціальну стабільність, права людини, культурне розмаїття та інші аспекти гуманітарної безпеки, досліджують взаємозв'язок між соціально-політичною діяльністю та гуманітарною безпекою. Також аналізуються ключові концепції та теоретичні підходи до гуманітарної безпеки. Обговорюється вплив глобалізації, міжнародних відносин і геополітичних чинників на безпеку людини. Аналізуються конкретні приклади соціально-політичних дій в Україні та їхній вплив на гуманітарну безпеку. Проаналізовано приклади успішних і невдалих спроб забезпечити гуманітарну безпеку за допомогою соціально-політичних заходів.

Окрім цього, аналізується, як політичні процеси, правові системи та соціальні зміни сприяють або загрожують гуманітарній безпеці суспільств.

В роботі наводяться приклади аналізу дослідниками успішних і невдалих соціально-політичних стратегій забезпечення гуманітарної безпеки.

Насамкінець подано загальні висновки та рекомендації для дослідників, які прагнуть зміцнити гуманітарну безпеку через ефективні соціально-політичні дії. Дослідження підкреслює важливість спільних зусиль і вироблення стратегій, спрямованих на забезпечення стабільності, захист прав людини і збереження культурного розмаїття в сучасному світі.

Ключові слова: безпека, соціально-політична дія, стратегія, науковці, експерти, безпека, політика, громадянське суспільство.

Summary

Radchenko S. V. The role of socio-political action in the formation of humanitarian security: theoretical analysis. – Article.

This article examines the relationship between human security and the socio-political sphere, which is a rather important topic in the modern world. This work presents a detailed theoretical analysis of this issue, which is based on the fact that socio-political actions can play an important role in shaping human security both at the national and international levels.

This paper examines the main theoretical concepts of humanitarian security and its components, including aspects related to human rights, global challenges, conflicts and geopolitical factors. The cited scientists in this article explore the role and significance of socio-political actions in practice and ensuring human security. Also, this work explores the relationship between socio-political behavior and human security, analyzes the impact of social and political processes on social stability, human rights, cultural diversity and other aspects of humanitarian security. In addition, the article analyzes the main concepts and theoretical approaches to humanitarian security. The influence of globalization, international relations and geopolitical factors on the formation of humanitarian security is discussed. The article analyzes specific examples of socio-political actions in Ukraine and their impact on humanitarian security. Examples of successful and unsuccessful attempts to ensure humanitarian security through socio-political measures are analyzed.

In addition, evidence is presented on how socio-political actions can affect various aspects of human security. It was analyzed how political processes, legal systems and social changes can contribute to or threaten the humanitarian security of society.

In particular, the work highlights examples of scientists who analyze successful and unsuccessful attempts to implement socio-political strategies to ensure humanitarian security.

Finally, we present general conclusions and recommendations for researchers seeking to improve humanitarian security through effective socio-political actions. The article emphasizes the importance of joint efforts and the development of strategies aimed at ensuring stability, protecting human rights and preserving cultural diversity in the modern world.

Key words: security, civil-political action, strategy, scientists, experts, security, politics, civil society.